

Zaostává Evropa za USA? Data místo dojmů

V ekonomickém výkonu ano: rozdíl mezi USA a Evropou narostl od roku 2002 ze 17 na zhruba 30 procent. V kvalitě života je obraz pestřejší.

Tahle stránka drží obě části té věty pohromadě – čísla, která se nedají okecat, i čísla, která se často překrucují.

Kde je rozdíl nesporný

Americká ekonomika utekla té evropské během jediné generace. V roce 2002 byla větší o 17 procent, dnes zhruba o 30. Není to tím, že by Evropané zleniveli – je to skoro celé o produktivitě: evropský pracovník vytvoří za hodinu asi devět desetin toho, co americký, a rozdíl se od 90. let nezavřel.

Mario Draghi ve své zprávě pro Evropskou komisi shrnul příčinu jedním slovem: technologie. Amerika chytila internetovou vlnu v 90. letech a od té doby každou další – cloud, smartphony, teď umělou inteligenci. Evropa u každé z nich stála v druhé řadě: vymýšlela, ale nekapitalizovala.

Kde čísla klamou

Na obyvatele a v přepočtu na kupní sílu je rozdíl menší, kolem čtvrtiny. A část z něj je volba, ne selhání: Američan odpracuje ročně asi 1 800 hodin, Němec 1 340 – Evropané si část bohatství vybírají v dovolených, kratších úvazcích a dřívějším odchodu z práce.

A HDP neměří všechno. Evropan se dožívá v průměru zhruba 81 let, Američan 78. Evropská města jsou bezpečnější, nerovnost menší, zdravotní péče nestojí rodinu majlant. Kdo říká, že Evropa je „chudý skanzen“, překrucuje; kdo říká, že je všechno v pořádku, překrucuje taky.

Proč se to děje

Nejzajímavější číslo celé debaty spočítal Mezinárodní měnový fond: vnitřní bariéry mezi evropskými státy – rozdílné předpisy, licence, daňové režimy – působí na firmy jako clo ve výši 44 procent u zboží a 110 procent u služeb. Evropa si tedy sama mezi sebou účtuje vyšší „clo“, než jaké kdy uvalila na kohokoli zvenku.

K tomu kapitál: evropský rizikový kapitál investoval v roce 2025 asi 66 miliard eur, pětinu amerického objemu. Nadané firmy tu vznikají – a rostou pak za oceánem, kde jsou peníze a jeden velký trh.

Co s tím Evropa dělá

Plán na stole je: Draghiho zpráva žádá investice navíc kolem 800 miliard eur ročně, asi 5 % HDP, do technologií, energetiky a obrany. Poctivá zpráva o realitě: rok po vydání byla doporučení naplněná zhruba z jedné desetiny. V prosinci 2025 Komise představila jádro „unie úspor a investic“ a šest velkých států v lednu 2026 slíbilo dotáhnout společný kapitálový trh – směr je správný, tempo zatím ne.

Zbývá otázka, kterou už čísla nezodpoví: jestli 27 ekonomik dokáže jednat jako jedna. Rozdíl vůči Americe totiž nevznikl tím, že by Evropané byli horší – vznikl tím, že hrají na 27 malých hřištích proti soupeři s jedním velkým. To není osud, to je uspořádání. A uspořádání se dá změnit.

Všechny otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

O kolik je americká ekonomika větší než evropská?

Nominálně zhruba o 30 % (v roce 2002 to bylo 17 %). V přepočtu na obyvatele a kupní sílu je rozdíl asi čtvrtinový – pořád velký, ale menší, než ukazují titulky.

Pracují Američané víc než Evropané?

Ano, výrazně: Američan odpracuje kolem 1 800 hodin ročně, Němec asi 1 340. Část rozdílu v HDP je tedy volba – Evropané část bohatství vybírají ve volném čase.

V čem je Evropa lepší než USA?

Delší život (zhruba 81 let proti 78), menší nerovnost, dostupná zdravotní péče, bezpečnější města, delší dovolená. To v HDP vidět není, v životě ano.

Co říká Draghiho zpráva?

Že hlavní příčinou zaostávání je technologie a že Evropa potřebuje investice navíc kolem 800 miliard eur ročně, zhruba 5 % HDP. Rok po vydání byla naplněná asi z deseti.

Zmenšuje se rozdíl, nebo roste?

Roste. Od roku 2002 se nominální mezera mezi USA a EU zvětšila ze 17 na zhruba 30 procent a americký náskok v produktivitě se od nástupu AI dále prohlubuje.

ZDROJE

- Draghi report (2024) a Evropská komise: stav implementace 2025/2026
- ITIF (11/2025): rozklad rozdílu HDP na obyvatele USA–EU
- OECD Economic Surveys EU 2025: produktivita a jednotný trh
- IMF: vnitřní bariéry EU jako ekvivalent cla 44 % (zboží) / 110 % (služby)
- Eurostat/OECD: odpracované hodiny, střední délka života